

Concept-transcripties (15 juli 2003) door Rien van den Brand, Aubadestraat 6,
5802 EX Venray/Nld.

E-mail: rien.vandenbrand@hetnet.nl

Archief: Collegium Augustinianum – Gaesdonck

Bestand: archief Grafenthal

Inv. Nr.: Band Nr. 5

“Laetenguterberekensboeck Vallis Comitris oder Grafenthal“

ookwel geheten 'Zinsbuch van de priorin Eva van Wachtendonck' [† 1588]

eigen paginanr.: 16 r. + v.

Nota van den laeten dach te halten [ca. 1575]:

Item to weten of ymanß van de abdyssen des gadzhuyß van Sgrevendael genoempt Nyencloester eynen laeten dach begerden, soe ys die alde gewoente in de rede dat dye selve borgen ende geloeve moet setten vyer onpartyelyke mannen, dye geerft ende genuechsom gegueyt staen bynnen lantß voer dye puncten ende alle articulen dye hye nae bescreven staen ende dat selve gerychtlych te verboergen etc.

Item den yersten dat hy bekoestygen ende verplegen moet mynre AE dye abdyse vuergenoemd myt hoeren frunden ende dye zemenlychen laeten uytte wat laetschap hoere E(erwerdige vrouwe), dye verscryvende worden oere laeten syn sonder belastyngen van ymantß oers lyff of gueyds wes dez tyt oere bewaersomheeyt uplegen sullen myt eten ende dryncken, haey ende haever, voert schade van perden hijde laest voetzt van allen onrait dye daer op koemen ende verrysen mach, neyt uytgescheyden.

Item den anderen maeil weß dye laeten voer recht klerende werden dat sy sych daer myt sullen laeten genuegen ten eeuwygen daegen to sonder appellacy of wyederroepen sonder

eynych vuernymens tegen myner E(erwerdige vrouwe), dye abdyse oere convent ofte oere frunden dynres laeten ader deß weder partychß ende daer myt veynycht syn ende tot wylker tyt dye selve dye den laeten dach begezenden syn dyese vurscr. Punckten gerychtelycken verborcht hebben bynnen lantß als vurscr. Steet, als dan sal onse E. gen. dye abdisse vurscr. Enen laeten dach bestedygen ter plaetsen dye laten te verscreven tot wyttygen buyten cost der abdyssen alß vuerscr. Steyt. Sonder argelist.

Item yck N. of als eyn momber uwer (?) huysvrouwe gij hebt desen laet dach van onß gesonnen twyllenleggen thalden omme onsse audz laeten gewoentlichen rechten doet dy neyst, dan sal U antwoorden: ja etc.

Dan sal myn E(erwerdige vrouwe), dye (abdisse) of eyn ander van hoeren weegen seggen dat keren wy aen den laeten ende daer voert tot den laeten spreken.

Item gy laeten hyr staen U myt hoeren frunden ende partyen aen beyden syden ende hebben gebreken ende met onssen laeit recht al hyr te vorderen soe gy van hem off oeren voerspreek hoeren sult begeren daer um van U allen dat gy beyde der pertyen wolt hoeren ende wael verstaen ende wysen eynnen igelycke tgene toe dae hy aen gerechtych is beheltelycken onssen gashuys ende eynen igelyken syns goeden rechten.

Wye nu aen dye gebreken iß doen dat den laeten up in onssen bywesen wy wyllen sy maenen om recht alß dan salar syn gebreken up doen dan sal my E(erwerdige vrouwe) seggen hoert toe en latet ar of synen voerspreek al ut spreken ende wannar ar ut heeft, soe sal mij E(erwerdige vrouwe) seggen tot hem, wylden yet meer seggen, secht hy dan neyn, soe sal mij E(erwerdige vrouwe) seggen totten anderen.

Item ar of tot sij voerspreek wylden antwoerden up ar syns voer spreek aen leggen ende dan sal dye ander pertye seggen of hy yet meer seggen wyl etcetera. Dan sal mijn E(erwerdige vrouwe) seggen tot eynen van de laeten Johan of Peter etcetera, gij hebt hyr gehoert aenspraek ende antwort dyeser parthye etc. Soe vraegen wy ende maenen U um recht dyeser saeken dan sal hy sych yerst beraeden ende seggen lyeve E(erwerdige vrouwe): Ick wyl my beraeden metten laeten. Soe sal mijn E(erwerdige vrouwe) beraeyt U wyselycken ende wyst eyn ygelycke recht, dan gaen dy laeten to raede ende als dye laeten van oeren berait koemen soe sael mij E(erwerdige vrouwe) seggen, dat sy toe hoeren ende als dy laet gewesen heeft

voer recht, dan sal mij E(erwerdige vrouwe) seggen: Gij laeten blyft gy by dat seggen, dye laet utgedragen en gesproeken heeft etc.

eigen paginanr.: 120 r. + v.

Dyt ys dye bewysinge van den XIIIJ [14½] hoeven deß cloesterß eygen, daer dye abdyse of oer amptman up rychten mach alß hyer boven geschrven steet ende van den thinzen en guede, dyemen daer van gyldet.

Ten yersten yß te weten dat men alle jaer deß ßaterdachs na synte Martensdach te Veert in des cloesterß haeve ter Heythoeven dese vuerscr. XIIIJ hove te vertynzen plege eyn igelycke myt XI d., 1 pieck thyns pennynge, alsullix paymentß als dye here van den lande boert van synen thynzen: VI spynt eeven, 1 hoen.

Item iß te weten dat deser hoeven III ende eyn half dat cloester selve heeft ende gebruyckt, twe in de hof ter heythoeven ende anderhalf in de hof ten Reendonck.

Item dese hoeven iß eyn geheyt den Arwetkamp (Erwtenkamp?) ende yß gelegen te Berendonck in den gerycht ende kerspel van Wetten, daer men af thynzet op dye vuerscr. Tyt ende in de vuerscr. Hof XI d., 1 pieck vuerscr. Paeymentz, VI spynt eeven, Gelyssche maet, 1 hoen.

Item eyn hove, dye geheyt iß Meynert ende gelegen in den gericht van Wetten, daer men tynßzet ter selver tyt in de selven hof XI d., 1 pieck vurscr. Paymentz, VI spint eeven, 1 hoen.

Item eyn half hoeve, geheyt tguet ter A, gelegen te Vert, daer men af thynzet ter selver tyt ende stede vuerscr. VI d., 5 pieck, III spynt eeven, 1 hoen.

Item eyn half hoeve, geheyt dat guet aen gher Heyden, gelegen te Veert, daer men af thynzet op dye voerscr. tyt en stede VI d., 1 pieck, III spynt eeven, maten vurscr., J (½?) hoen.

Item eyn hove geheyt dat guet ter Daer, gelegen te Vyert, daer men af thynzet up dye voerscr. stede ende tyt XI d., 1 pieck, VI spynt eeven vurscr. maten, 1 hoen.

Item eyn hove dye geheyten ys dy Vilhinxt ende gelegen te Veert, dar men af thynzet VI den., vurscr. stede ende tyt van dye helft VI braspenning, J pieck, III spynt eeven, J hoen.

Item dat ander deyl van de hoeve, geheyten dye Vilhinxt vuerscr. Thynzet men af up dye vurscr. stede ende tyt VI braspenning, J pieck, III spynt eeven, J hoen.

Item IJ hove, dye geheyten iß tguet angen Inde, gelegen te Veert, daer men af thynzet up dye vurscr. steden ende tyt XVIIIJ d., IJ pieck, IX spynt eeven, maten vurscr., en van eyn kaetstadt, dye geheyten iß Inttenghen hofstat dye in dye vurscr. hove geslaegen iß daer men af thynzet ten selven mael 1 d. vurscr. paimentz.

Item eyn hove, dye geheyten yß Voeshaelß guet, gelegen te Nyel in den kerspel van Walbeck, daer men jaerlyx af thynzet up dye tyt ende stede vurscr. VI d., 1 pieck, VI spynt eeven, maten vurscr., 1 hoen.

Item eyn hove, dy geheyten iß den Teynaegel in den kerspel van Veert, dar men van thynzet VI d., 1 pieck, VI spynt eeven, eyn hoen.

Item eyn half hove, geheyten dye Hell, gelegen te Nyel in den kerspel van Waelbeek, daer my af thynzet up dye tyt ende stede vurscr. VJ d., J pieck, III spynt eeven, J hoen.

Item eyn hove, geheyten Segers guet, gelegen te Nyel, daer men af thynzet up dye tyt ende stede vurscr. XI d., 1 pieck, VI spynt eeven, 1 hoen.

Item 1 hove, geheyten , gelegen te Nyel in den kerspel van Walbeck, daer men jaerlyx af thynzet op dye tyt end stede vurscr. VJ D., J pieck, III spynt eeven, J hoen.

eigen paginanr.: 121 r.

Dyt yß die konde van den thynde te Veert.

Item iß te weten dat dye thende to Veert alle dat kerspел doer also alß van alder konde her koemen iß, ende nymans, dye nou left, anderß gedynken en kan, beyde van korn thyende ende smael thyende iß half der abdyssen ende des conventz van Sgrevendael vurgenoemd ende half deß pastorß der kerken van Veert, dae dy kerck mede gerynt iß myt all sullyxken klerynge alß hyr na volget, dat cloester vurscr. ende dy pastor van de kercken gelyker hant alle jaer dy thyende half ende half te geven pleget, sonder alleyn van heer Hermanß guede van Hoenzelar, rydders van den lande, dat dat Hulsche guet geheyten ende ligghet voer den hove ende van VIII mergen lanß, dat Blexsche guet geheyten iß ende besteet der kercken van VI mergen lanß, dat geheyten yß dye Acker. Van desen boert dy pastor dy thiendt alleyn, beyde groet ende smael thiende van den haeve den twelfsten garf boert men voer dye thende alle dat kerspел doer in deser vuegen ende iß eyn ander gewoente dat deß boutytz, wanner dy bowlude van den kerspел oer thyende gaste gesat ende geteykent hebben up den velde ende on koeren gedraegen hebben of dragen, soe koemen deß cloesterß waegen ende deß pastorß te tyenden te saemen, des cloesters waigen geyt voer ende deß pastorß waegen geyt na ende deylen gelyker hant alle dy thyende gasten mallyck nyept (?) van illyker gast twe garven ende suß doen sy alle dat velt doer ende mallyck leedt ende vuert syn deel waer hy wil.

eigen paginanr.: 121 r. + v.

Dye smael tent onß ryntmeyster treckt al tyt toe Veert

Op Sunte Helene dach um dy te bueren on dat yßden derden dach post Assumptione Mariae (=18 augustus).

Item is te weten dat men up onsser lyver vrouwen dach Assumptionis, dat ys ten halven oest, up ten kerckhoef te Veert gewoenlyck iß te boeren dy smael thyende van de bouwe huys, soe kaet, soe an de hofstat plegen men te thyende eyn hoen.

Item van VI ganssen, 1 ganß daer buend neyt en daer baven neyt meer dan 1 ganß.

Item van II kalveren 1 haller

Item van den voelen 1 haller

Item van VI byen swarm, J swarm van XII eynen aelyngen, daer beneden van sgelyck 1 d.

Item van VI lamberen, J lam van XII eyn aeylick lamp en soe vort.

Item van XII vercken.

Item dat flas ende hennyp van thynden met als koern.

Myt aldyslcker gewoenten, soe wye syn smaelthynde neyt en brecht, noch en taelden up den voerscr. dach, dan muchten dye tedener des anderen dachß doen penden voer twe voldyghe thynde.

Voert ist eyn gewoente van alst herkomen, weert sake dat den thyndeneren aen ymantz gebreke of geboerte dye syn thiende neyt recht gegevenen hedde, den solden sy dach leggen dat hy daer by quem up den dach daer men dye smaelthyende boert, dat iß op onser vrouwen dach Assumptionis en verantwoorden dan weer hy sculdych dat solde hy dan verrychten weer hij onsculdych daer much hy dan syn recht voer doen, quem hy dan neyt daer by en versuynd dat soe muchten dye thyndeneren denen laeden te Zantten of te Zeffelyck of anders waer myt geistelycke gerycht oer recht voerderen.

Voert iß eyn gewoente van den thyende van den haeven upper Boemert, dye deß hertogen iß van Gelren dy hoof vurscr. wanner hij bouwelyck yß were so gylt hy jaers X malder eeven te thynde, der heeft dat cloester V malder uyt deß heerendeel ende dy bouman geeft den pastor V malder van synen deel, dat yß al soe heer koemen van altsher.

Item iß eyn gewoente te Veert dat dy kerspels lude plegen te vragen ende te seggen dat cloester den gemeynen kerspel sal halden eyne varre ende dy pastor eyne beer.

eigen paginanr.: 182 r. (orig. Fol CLXXXIII – 183)

(Cloesters) Hoef toe Greffraey (ca. 1548)

Dit ys eyne vryen hoof, schatvry ind thynßvry dan den heere van Gelre IIII vaet haeveren, VI vaet maeken 1 malder ind IIII hoenre anders en geed ute desen hoof neyt dan onß bouman heeft my gesacht dat hy ind syn voervaderen neyt schatvry en sy werden gehalden.

Item in den jaer onß heren dusen vyfhondert acht ind vertich (1548), den yrste dach apryllis heb yck Gaer Zegyrs ind Beel myn huysvrou aegenomen ind gepacht van de Erwerdyge in agide vrouwe Sophia van Wachrtendonck, abdyss Sgrevendael genoempt Nyencloester des selve Cloesterß hoof toe Greffraey myt alle synen rechten ind toebehoeren twelff jaer lanck

ten seeß jaeren malckanderen op te seggen yn die Kersheligen daeghen, ween deß neyt ende genucht, ind die jaeren sullen aengaen op Meyavont, als men schryft negenindvertich (1549), daer voer jaerlix to geven op sunt Andrys dach (=30 novemb.) vyftich bescheyen Philip gulden of vyfindtwyntich valuyr de Brabantse stuver voer ytlicke gulden ind acht steen vlayß (=vlas!), die bereit sullen syn totten heekelen, vry commerloes, commerloes und wat onraet daer op geet, sal dy bouman baetaelen datz weer van schattonge staet pennyge brandschat mit voerder voerwoerden nae inhalt der cedulen.

Item ijnt jaer uns Heren M vyffhondert und achtundvyffich (1558) up synt Kathrynedach (29 april) heb yck Gaert Ryps desen verschreven hoeff weder aengenaemen van de erwerdige vrouwen Sophia van Hertevelt XVI jaer lanck sonder wederseggen, daer vuer yck Guert voerschr. Jaerlix und alle yaer up sunt Andries dach guettlick und waell betaelen sall nement L (50) bescheyden Phs. Gulden off nementlick XXVII stuver berekent voer den gl., off daer men eynen ynckell Phs gld. umb gelden offte coepen mach und hier tho noch VIII steyn vlaes, voert sall ijck alle getymmer halden off hedt gebuerde tho tymmeren dye thot desen vurschreven haeve hoerden als van alde werck, das sall my dat cloester dat groiff holt tho wysen umb dat tho laeten maecken, noech beesten orber op mynen koest buiten tho doen des cloesters. Anno LXV (1565) den pacht betaelt.

Kanttekening: Item desen hoeff toe Greveraidt ys eyn vry banckgoet und ..... Banck aen den Scholteß gewonnen und wordt myt eyn metz myt eyn .... benen hecht und eyn stuck goltz gewonnen und eyn vierdel wijns den scholteß, den schepen eyn flesschs, den baed 1 quart und dat gericht den kost, des wurdt gelacht myt dat stuck goltz und sylveren geilt daer up eyn ...

eigen paginanr.: 183 v. (orig. Fol CLXXXIII – 184)

Den Hoef te Pont, geheyten Cathym

In den jaer ons Heeren duysent vyffhondert ind vyerindvertich (1544) op synte Nicolaus dach heeft Peter Verstraten angenoemen van der Erwerdigher in goede vrouwe Sophia van Wachtendonck, abdyss etc. des selve Cloesterhoef Cathym, gelegen in den gericht van Pont sees jaer lanck te bouwen mytsynss selfz haeve ind beysten ind Peter vorscr. sal myn E. U jaerlix geven twe vercken van vyer dye beesten van den baick gedeilt ind op saterdach post Martini ter Heythoven (= te Veert!) in den hoef gheven twe Phs. Gulden of die gerechte werdt

ain anderen gueden payment daer voer ind alle jaer op dat hochtyt van Paesschen een honderd eyer ind wanner die appel redelick wassen, soe sal hy toe cloester seynden twe saecken appel, voort sal yck alle jaer een half hondert wylligen paet setten ind sal geven soe lang yck den hoof bouwen vyf schepel rogge van dat stuck lanß, dat voer den hoof leyt end sal hebben voer den dorssers koest und slapyng, sal Peter hebben 1 malder rog, 1 malder eeven, oick sal yck alle jarer betaelen alsulcken honre, alß dyt cloester jaerlix ute den hoof geldende ys ind myn deel der thienden sal yck oeck jaerlix betaelen ind alsulken thinß alß men den heren van Xancten jaerlix utten den hoof geldende yss IIIJ boddreger nue d 1 ibilg (?) sal yck Peter oeck betaelen. Vort nae inhalt der cedulen daer van wesende.

Ao M. vyffhondert und dryundvyfftich (1553) den 4 dach januarij heb yck Peter Verstraeten weder aengenaemen und gepacht van de E.W. Zophia van Wachtendunck den hoeff tho Cathum und sall alle jaer geven II vercken van den back van IIII dye beesten, noch II Phs gulden sall ick betaelen ter Heythaeven saterdach nae synt Matyns noch 1 Phs gulden voor 1 calff, noch II cappuyn, tho Paesschen I c (100) eyer, tho Kersmys J c. (50) eyer, der here van Xancten thyns sall hy betaelen als boeven gefez und sall alle jaer betaelen up gen Ray II snaepaenen van den beesten. Ao. LXVI (1566) betaelt.

eigen paginanr.: 184 r. (orig. Fol CLXXXVI – 186)

Veert, den Hoef opgen Reyendonck

Item betaelt dese naebeschr. hoof III honre (kippen) op het huys toe Gelre on XLXIII rader albus II wytpennyck vuer den rade albus vuer denthyns van den herfst beyden und meybeden Ao: M XV c LXV (1565) ons huysman Hermen Heyermans ons gesacht dat hy dyt XII jaer als vurscr. suß betalt heeft.

In den jaer onß heren Ao XV c vyer ind verttich (1544) op synt Johans dach evangelistnae Kersmysse heeft Herman Heyermans aengenoemen den selve cloesterß hoof op ten Reendonck gelegen myt synne behoeren sees jaer lanck toe bouwen tot bou-rechten myt myns selfss beesten ond sal alle jaer eyn J verdel (=25) wyllige payt in deß haefß lant doin setten, daer deß van noeden ys. Vort sal yck alle jaer wat appel payt in deß haefß bongart doen setten ond wanner dat daer redlyck aeft weest, sal yck dy hilfte te cloester brengen. Oeck sal yck alle jaer geven twe ferken die dat cloester op synt Victor tegen IIII ain den baick af delen sal. Oick

sal Herman alle jaer op saterdach post Martini in den wynter geven II Phs. Gulden, alß XXV stuver berekent voer den gl. Of yck op den vurscr. dach al soe neyt en betaelden, sal dat alle daech dubbelyren weß der tyt dat saemen betaelt wort, noch sal yck op synt Mertten geven eyn vette ganß ind 1 steyn flas en op dat hochtyt van kersmyß eyn half hondert (50) eyer inde ind op Paeschen I c (100) eyer end eynen botter weeck end alle deß geven dat op desen hoef ys wasschende sal dat cloester myt my deylen, behalven den koelgarden ende voer des cloesters dorssers kost ende slapyng sal yck hebben 1 malder rogge 1 malder even 1 mit voerden voerwarden nae inhalt twee cedulen daer van gegeven.

Ao. Vyffhundert tweundvyfflich (1552) up synte Thomas dach hen yck Heyermans aengenaemen und gepacht van de E.W. Zophia van Wachtendunck den hoeff opgen Reendunck und sall geyn lant bouwen, noch meysteren dat des cloesters lant und yck sall alle jaer geven II vercken van den beesten und betaelen op saeterdach nae Martini II Phs. Gulden off die gerechte werde daer vuer tho Passchen I C eyer end alsulyke hoinre als men betaelt upt huys tho Gelre und den herfst- und meybeet sall yck betaelen alle jaern sall yck setten J vvyrdel wylyghen paet en wat appell paet.

eigen paginanr.: 185 r. (orig. Fol CLXXXVII – 187)

Den Hoef ter Heithoeven toe Veert

(Item: desen hoef geeft alle jaer V honre op dat huys toe Gelre).

Item anno vyerindverttich (1544) op sunte Thomaß avont heft Jan van Woerdelum angenoemen van dez E(erwaarde vrouwe) in gaede vrouwe Sophia van Wachtendonck, abdyß etc. des selven Cloesters hoef ther Heithoeve te bouwen tot bouwerecht myt huyß, selfz besten ses jaer lanck (dan wanneer dat cloester teghen myns selfz beesten) dan wanneer dat cloester teghen my scaep settende wordt, die sal yck Johan vuergen. Tho half halden ende sal den cloester jaerlix II vercken geven van IIII dye besten van den back noch jaerlix op saterdach nae sunt Marten vyf ryder gr. of die gerechte werde aen ander gueden payment. Yck, Jan sal alle jaer paeten een verdel wylyghen paet, oeck sal yck alle jaer wat appel pait in deß haefz bongart setten ende war daer redelick aeft weest, soe sal yck die helft te cloester brengen. Oeck sal yck betaelen alsulke vijf horns gulden, alß men jaerlix geeft op dat huys toe Gelre.

Alle dynsten der heren ende ampluden yal yck doen deß cloester, noch sal yck hebben voer des dossers koest ind slaping 1 malder rogge, 1 malder eeven, vort synt voerwaerden wanneer dat cloester syn teindt ain vueren wolt, soe sal dat cloester daer eynen man schyckken die dat lant verthent, den man sal yck den coest gheven, deß sal yck hebben 1 malder rogge, 1 malder eeven, anderß neyt. Yck en sal neyt meer dan twee of III mergen sporyen (=spurry) saeyen. Voer mynen voer mergen sal yck hebben dat kleyn kempken achter die schuur ind dat haefken by der kercken myt meer voerwarden tweer te duele daer van gg.

eigen paginanr.: 186 r. (orig. Fol CLXXXIX – 189)

Den Hoef toe Walbeeck.

Item my vrou van myns buert dy thyent uyten desen hoef van Walbeeck, burt sy II gast, die smael thent heeft dy pastor dat eyn jaer.

Item desen hoef yß lyfgewin ind gylt jaerlix toe thynßen XI alde groten, dat des anderen jaers VIII alde groten, soe gylt onß Peter Henkenß toe Walbeeck IX alde groeten buert ons huysman te vollenst den thynß toe betaelen ende hy VIII groten, Geryt Roemt van 1 alde groet, alß hy XI geyft, soe koemt um den 1 te wollensten, dy ander II leet dy bouman daer by ohm thyns plach te betaelen aen Maes van Brouckhusenß erfgenaeme, betaelt nou ter tyt aen Henrick Schynke erfgenaem voer den alden groet IIIJ zwecs (?).

Item anno CL verttich (1540) op synt Martens dach in den wynter heef Jacob Hoefman aingenomen ind gepacht deß Cloesterß hoef, gelegen in den kerspel vanWaelbeeck mit allen synen rechten toe behoeren twelf jaer lanck, ten sees jaeren malkanderen op te seggen wen deß nyt en gemaecht, daer Jacob vuergen. Jaerlix in all jaer op sunte Martens dach in den wynter af leveren ind wael betaelen sal vyerintwintich malder rogge ind XXI malder eeven, Walbeeckse maet, vry koemerloys toe leveren, nae inhalt myt voerwaerden dez zedulen daer van gegeven.

Ao. M. Vyffhundert achtundvyfftich (1558), als men syngt yn de kircke Reminiscere (=4^e zondag in de Vastentijd), heb yck Jacob Hoffman aengenaemen und gepacht van de E(erwaarde vrouwe) Zophia van Hertevelt den hoeff, gelegen in den kerspell van Walbeeck und sall alle jair up synte Martyns dqach geven XXV malder gued roggen und XXV malder eeven, Walbeecker maeten.

eigen paginanr.: 187 r. (orig. Fol CLXXXXI – 191)

Den hof toe Keveler, geheyten opgen Holtstege.

Item anno M XV vierindvertich (1544) op synte Johanß dach Evangelyst nae Kersmyß heft Wolter van Berttenraey van de E(erwaarde vrouwe) in gaede vrouwe Sophia van Wachtendonck, abdyß etc. aingenomen deß selven cloesters hoef, gelegen in den kerspel van Keveler, geheyten op ten Holstege, seeß jaer lanck te bouwen myt synß selfs have ind perden, onder welcken perden sal ick eyn gayt herpert (=goed paard voor de heer) halden myt synen toebehoer tot behoef onß heren herfaert, daer men die hersthouwe mede voldoen mach, mach yck en sal neyt meer dan II of III mergen sporien seyen tot gehalt der beesten. Wert saeck dat yck meer lanß beseiden salt cloester die helft van deylen buten bekroen van my. Yck sal dye thyende deß haefß alle jaer half betaelen. Wert saeck dat yck deß neyt en dede ond dat cloester daer schaede by hedde, sal yck utrychtten voer des cloesters dorssers kost en slapyng sal yck hebben 1 malde rogge, 1 malder even end als yck deß cloesters help dazschen (?), sal yck elcker dach hebben vier gesellen totten perden neyt meer, yck sal jaerlix géven II goede cappueen op sunte Marten ond twee Phs. Gulden op Martini of dye gerechte werde aen anderen goeden payment of dye twee Phs. Gulden tot Kersmys neyt en weren beter solden sy alle daech dubbelyren, noch toe Kermys eyn J honderd eyer ind toe Paesschen I c eyer myt eynen botter weeck, noch sal yck alle jaer geven II vercken, dye besten van den back, yck sall alle jaer setten een verdel wyllyge paet ind sal ghen alle wyllygen houwen, yck en heeb yrst enen bekleven (?) paet gesat of daer ynnych knoel saet geseydt wort, sal cloester myt my deylen nae voerden voerwarden twe cedulen daer van gegheven.

Ao. M vyffhondert dryundvyffich (1553) den 5 januarij heb yck Wolter van Bertenray aengenaemen van de E.W. Zophia van Wachtendunck den hoeff vorgem. Holtstege und sall qalle jaer up synt Martyn geven II goeder cappuijn, II van de beste vercken noch up Synte Martyn ....gevaluyrt voer 1 haemell und 1 kalff, noch up Kersmis II phs. Gulden off dye gewise werde daer vuer met verdell gelt und .....

eigen paginanr.: 188 r. (orig. Fol CLXXXIII – 193)

Kleyn Keyler (den heren van Xancten horet deß nahbeschr. Thendt).

Item die thent van dese hoof heeft Weszel van Plees en men geeft um des donredaeghs vuer licht, dess ter thente myt den vat X schepel haeveren, X schepel rog, 1 malder gersten, al Gochsche maet, soe meny ch malder, soe meny ch spynt op ider malder betalen wy half. Oeck buert dese vurscr. Wessel dye smael thendt van dese hoof on 1 hoen an dye heer van Gelre 1 roeckhoen.

eigen paginanr.: 189 r. (orig. Fol CLXXXVIII – 194)

De hoof Keveler geheyten Reynkens goet

Item anno MXV c vyfendevertich (1545) op sunt Sthephaens dach in den Kers heiligen daegen heeft Aleef Clemenß aengenoemen van den E.W. in gaede vrouwe Sophya van Wachtendonck, abdyß etc. genoempt Nieu cloester deß selven cloester hoof drie jaer lanck te bouwen tot bourecht myt syns selfß perden und beesten. Ind Aleef vuerschr. Sal myn E.W. jaerlix geven op synt Martenß dach twe guede kappuyn ind jaerlix op synr Victors dach II van den beesten vercken, die aen den back koemen of op den hoof op getaegen werden, oock noch jaerlix op dat hochtyt vanKersmiß eyn half hondert eyer ind op Paesschen een hondert, hij en sal neyt meer dan twee of dry mergen sproyen (spurrie) sayen, oick sal yck die thynde deß haefs vurschr. alle jaer betalen op den rechten taeldach of oyck des noyt en dede dat dat cloester daer ynnighe schade by hedde, solt yck den cloester vurscr. utrychten voer deß dorssers koest ende slaying sal yck hebben vyf schepel rogh ende anders neyt.

eigen paginanr.: 189 v. (orig. Fol CLXXXV – 195)

Den hoof toe Keyler

(dese naebeschr. Thendt koemt den heren van Xanxten ... malder)

Item dy thent van dese hoof buert Weessel van Plees om, men gylt vur ter ... pacht III malder rogge, 1 malder gersten, II malder haeveren, II spynt. Dyt betalt den huysman half end dat cloester half. Dyt yß alsoemen stryck maet daer op d.. haever geeft men op t malder 1 spynt toe dan ons alde boeck haldende is und rogg VIII mud even, IIII mud garsten 1 mud ... 1 schepel.

Item anno M XVc vyerindvertych (1544) op manendach nae sunt Thomas dach apostel (=maandag na 3 juli) heft Johan Poeyn ind Gerit syn soen aengenoemen van de E.w. in gaede vrouwe Sophia van Wachtendonck abdyß Sgrevendael genoempt Nyencloester, des cloesterhoef toe Keyler sees jaerlanck te bouwen tot bourechten myt syns selfß haeve ind perde etc. ond welke perden sal yck halden een guet heer perdt mit synen to behoeren tot behuef onß Gnedighen heren, daer men die heerschouwe mede voldoen mach. Yck en sal neyt nie dan twe of drie mergen spoer (=spurrie) sayen, oeck sal yck dye thynde des vurscr. haefs half betaelen op hoeren taeldach voer deß dorssers cost ind slapynggh sal yck hebben eyn malder rogge, eyn malder haeveren, alß yck des cloesters dossers help dorssen, sal yck alle daech hebben IIII gerffen voer de perde ind neyt meer ind yck sal my E. vrou jaerlix tegen sunt Victorsmis geven twe vercken van vyer, dye beesten van den baick ind op dat hochtyt van Kersmis twe Philip gulden of die gerechte werde daer voer aen anderen goeden payment ind op Kersmys eyn J c (50) eyer end op Paesschen C (100) eyer ind op sunt Mertens dach eyn par goede cappuyn. Oeck sal yck wyllych syn den cloester te dynen, woener ment begert dat aaft op den hoef wasende sal, yck haelf te cloester brengen. Oick sal yck alle iaer eyn verdel wyllyge payt paeten in des haeffs lant myt voerde voerwaerden der cedule daer van wesende.

Ao M vyffhondert dryundvyfftych (1553) den V dach januarij heb yck Geryt Poyne gepacht van de E.W. Zophia van Wachtendunck des cloesters hoef tho Keyler und sall alle jaer up synte Martensdach geven II phs. Gld. tot vordell geelt aff die gerechte weide daer vuer, noch upten vurscr. II gr. berekent, gevaluyrt voer 1 haemell und 1 calff, 2 vercken van de besten, 2 goede cappuyn up Passche 1 C eyer, up Kersmis J c eyer. Vort allet naede baeven geschreven cedulen.

eigen paginanr.: 191 r. (orig. Fol CLXXXXVII – 197)

Den hoef toe Keyler in den kerspel van Weysse

Dese naebeschr. Thent koemt den heren van Xancten

Item den thent van dese hoif buert oick Wessel van Pleeß ende men gylt VIII ter stede: IIIJ schepel rog, IIIJ schepel haeveren, 1 schepel gersten stryck Gochse maete. Noch gylt desen hoef der Capellen toe Keyler IIIJ schepel rogh, IIIJ schepel haveren ende dys betaelt men op donredach voer onser lyver vrouwen lichtmys ond dese vurscr. helft yß der heren van Xancten thynshays deß vurscr. thint koemt de heren van Xancten, dyt betaelt dat cloester half. Dese

vurscr. hoof en geeft ghen spynde opt malder deß duet die bouman dat broet on die rychter brengt daer 1 ton byrs totte tonnen byers gelic ons ander haeff dat spynt haveren toe tyt ge fas als vurscr.

Item anno M xvc vyerindverttych (1544) op sunt Thomas dach apostel heft Gerit Wordelum aengenoemen van de E.W. vrouwe Sophia van Wachtendonck abdyß etc. des selven cloesters hoof gelegen tot Keyler in den kerspel van Weyss sees jaer lanck to bouwen tot bourechten mit syns selfß haeve ind perden ond welcke perden sal yck eyn goeyt heer perdt halden mit synen to behoeren tot behuef onß gnedigen heeren heerfaerdt, daer men die heerschouwe myt voeldoen mach. Yck sal neyt meer dan twe mergen spoerien saeyen, ick sal eynen voer mergen hebben, den sal men my wysen, oick sal yck die thindedeß vurgen.jaers haelf betaelen op oeren taeldach, dat yck deß al soe neyt en deden dat dat cloester daer schade by hedde myt den schade myt der onbetaelde thynde solde yck utrychten voer des cloester dorssers slapyng ind cost sal yck hebben eyn malder roggen 1 malder haveren alß yck des cloesters dossier help dorsschen, sal yck eylker dach hebben tot den perden vyr gerffen ind neyt meer und oick sal mij E.W. (vrouwe) jaerlix geven op dat hochtyt van Kersmis twee phs guld of dye gerechte werde dair voer am anderen gueden payment ind op dat hochtyt van Kersmis I c eyer ende op de hochtyt van Paesschen I c eyer, noch op sunt Martens dach twe goede cappuyn ind noch twe verken van vyr dye besten van den baick gedeilt ock sal yck dat aeft op en hoof wassende half te cloester brnegen. Oyck sal yck alle jaer setten een verdel wyllage payt, yck sal eghen alde wyllygen op houwen, yck en heb yrst twe bekleven (?) payt gesat.

eigen paginanr.: 203 r. (orig. Fol CCXV – 215)

Den hoof toe Hommersum

(Dyt yß eyn vryhoef daer die herr noch dy baed genen dynst op gebyden en mach dan byddens gewyß). Zie Scholten, Graefenthal p. 91.

Item anno vyfind vertich (1544) op Sonnendach nae jaersdach heeb ick Johan Houman aengenoemen van de E(hr werdige vrou)w Sophia van Wach(tendonck?) abdiß Sgrevendael genoempt Niencloester des selven cloesters hoof gelegen to Hommersum twelf jaer lanck, ten sees jaeren malckanderen op te seggen bynnen den XII nachten ind toe bouwen tot bourecht mit allen halven beesten. Ind yck sal mij E.w. jaerlix dan voer den scheper ind voer myn

huysgesyn sal yck halden eyn verdel scaep ind neyt meer ind of meynnich beysten deilende wordt die sullen wy gelyck van den haef nemen ind wert saeck dat yck Johan myn gedeilde deil daer lange op den hoof het soe mach dat cloester myn gedeilde deil ander werf myt my deilen. Tot gehalt deer beesten sal yck neyt meer seyen dat dry of vyer moerghen spoerien (=spurrie), dat cloester sal die smael theynde des haefs hebben voer des dorssers kost, slaping etc. sal yck hebben 1 malder rogg, 1 malder even. Yck sal den cloester wyllych syn te dynen alß ment van my begert der heren ind amptluyden dynsten dy op den hoof gesat werden sal yck doen. Alle aeft op desen hoof wassende sal yck half te cloester brengen, yck sal jaerlix geven twe vercken van vyer die beste van den back gedeilt ind op martini (11 november) twe Philips gulden of die rechte werde ind twe cappuyn ind op de hochtyt van Paesschen I c (100) eyer ind toe Kersmis J c (50) eyer. Pesschen weyen voer mergen sal yck hebben nae alde gewoenten.

Ao vyffhondert achtendvyffich (1558) den IX januarij heb ick Johan Houwman aengenaemen und gepacht van de E.W. Zophia van Hartevelt den hoeff tho Hommersum XII jaer lanck und sall jaerlix geven op Martini II Philips gulden off dye werde daer vuer, noch II (2) vercken van de besten und IIII (4) cappuijn op Passchen I c (100) eyer, op Kersmis J c (50) eyer.

eigen paginanr.: 196 r. (orig. Fol CCIII – 204)

Den hoof toe Plees

Anno M Xvc vyfindvertich (1545) op sonnendach nae jaersdach heb yck Engel Bollen aengenoemen van der Erwerdiger in gaede vrouwen Sophia van Wachtendonck, abdyß Sgrevendael genant Nyencloester des selven cloesterß hoof gelegen toe Plees myt synen alynge to behoeren tvelf (12) jaer lanck te bouwen tot bourecht ten sees jaeren malckanderen op te seggen bynnen den XII nachten ind yck sal jaerlix mijn E.W. tegen sunte Marten geven twe guede cappuyn ond synt Victorsmis twe vercken van vyer bie beyste op den baick. Item op hochtyt van Kersmis hondert eywer ind op Paesschen J c eyer. Yck sal hebben voer des dorssers koest V schepel rogh ind een half malder haveren alle dynsten der heren ond amptlude sal yck doen oick sal yck altyt wyllych ind bereyt sijn den cloester te dynen.

Ao m vyffhondert sevenundvyffich op darthiensavent (5 jan. 1557) heb yck Yngel Boll gepacht van de E.W. Zophia van Hartevelt den hoeff tho Plees vyerendtwyntich jare lanck den twelfsten tho wederseggen und sall alle jaer VIII mergen lantz bouwen my selffs tho

behoerende und sall jaerlix geven up sinte Martyn IIII goede cappuyn und up Synte Victor II van den besten vercken und up Passchen und Kersmys 1 c (100) eyer noch tho Kersmys III philips Gulden off die gerechte werde daer voer.

eigen paginanr.: 192 r. (orig. Fol CLXXXXVII – 198)

Den hoof Toervervelt gelegen in den kerspel van Weyse

In den jaer anno dusent vyfhondert vyfinduerttich (1544) op manendach nae Nyejaersdach heb yck Derick Keveler aengenoemen van den E Erwerdiger vrouwe in gaede vrouwen Sophia van Wachtendonck, abdyß Sgrevendael genant Nyencloester des selven cloesterß hoof geheyten Toervervelt gelegen in den kerspel van Weyse seeß jaer lanck:

In den yrsten sal yck Derick vurscr. een heer perdt bekoestigen op mynen koest halden, dan wert dat saecke dat dit vurscr. perdt in de heer vertewt bleef (?) of van den amptluden verdorven wordt, soe salt my dat cloester half verrychten yck sal den hoof bouwen myt halven besten woener dat cloester tegen my setten wyl, yck sal hebben voer mynen voer mergen eynen mergen lanß, dye teyndt dymen jaerlix uter den hoof gylt, sal yck half betaelen, yck sal hebben voer des dorssers kost ind slapingh eyn malder rogge, eyn J malder boeckweyts ind ghen gerffen dat pengelt salt cloester alleyn betaelen und yck sal geven op Martini eyn par guede cappuyn ind eynen vetten haemel und op sunt Victorsmys twe Phil. gulden voer die verckken end toe Keersmys II Phil. gulden of die gerechte werde der voer aen andere goeden payment ind op dat hochtyt van Paesschen I c (100) eyer. Yck sal den cloester wyllygh syn toe dynen als men begert.

* Anno M vyffhondert dryundvyffich (1553) up heylygh Drykonnyngse dah heb yck Derick Keveler aengenaemen und gepacht